

ÅRSMELDING

STANGE ALMENNING

2018

INNHOOLD

DAGSORDEN FOR ÅRSMØTET	3
Virksomheten	4
Et år med mye vær	5
Sertifisering, miljø og virksomhet i skog og utmark (test lagring).....	7
Skogens tilvekst, foryngelse og generelle tilstand	8
Sammensetning og endringer i flora og fauna	9
Miljømessige og sosiale påvirkninger.....	9
Avvirkningen.....	10
Tynning	10
Skogkultur.....	11
Foryngelseskontroll	11
Markberedning.....	11
Såing	12
Planting.....	12
Ungskogpleie	13
Gjødsling.....	13
Veger	13
Grenser	13
Jakt og fiske	14
Elgjakt	14
Hjortejakt.....	15
Rådyrjakt	16
Bever.....	16
Store rovdyr.....	16
Småviltjakt.....	16
Fiske.....	18
Bruksrett.....	18
Rovdyr	20
Beiting.....	21
Eiendomssaker	22
Industriengasjement	22
Koier	23
Utleie arbeidskraft.....	24
Finansforvaltningen.....	24
Styrets hovedfokus for 2019	24

Resultatregnskap	27
Balanse	28
Kontantstrømoppstilling	30
Avdelingsregnskap.....	38
Revisjonsberetning.....	40

Forsidebilde: Jørn Harald Sørli

DAGSORDEN FOR ÅRSMØTET

Søndre Elton

fredag 5.april 2019 kl. 19.00

1. Styreleder åpner årsmøtet og referer dagsorden
2. Valg av møteleder
3. Valg av to bruksberettigede til å underskrive protokollen
4. Årsberetning, regnskap og revisjonsberetning
5. Orientering om planer for kommende års virksomhet
6. Fastsettelse av styrets godtgjørelse.
(Forslag fra valgkomite)
7. Fastsettelse av revisors godtgjørelse samt oppnevning av revisor for neste års regnskap
8. Fastsettelse av valgkomiteens godtgjørelse (forslag fra styret)
9. Behandling av eventuelle innkomne saker til årsmøtet
10. Avgi uttalelse i andre saker som framlegges av almenningstyret med anmodning om uttalelse fra årsmøtet

Etter årsmøtet vil det bli servert middag.

Velkommen til årsmøtet!

VIRKSOMHETEN

Stange Almenning ligger i både Stange og Eidsvoll kommune, og utgjør et areal på 126.000 dekar. Stange Almenning sorterer under kategorien «bygdeallmenning» og er derfor underlagt Lov om bygdeallmenninger av 19. juni 1992. Virksomheten omfatter skogbruk og ulike former for utmarksnæring. Som stor skogeier hviler det et tungt ansvar på både styret og administrasjonen i forhold til langsiktighet i forvaltningen av arealene. Ressursgrunnlaget skal overlates til kommende generasjoner med minst like gode forutsetninger som i dag, for å stimulere til investeringer i bygdas landbruk. Styret finner denne målsettingen ivaretatt og slår fast at det er grunnlag for fortsatt drift.

STYRET

Etter valget i 2018 har styret bestått av Sverre Lang-Ree (styreleder), Jon Tomassen (nestleder), Lars Gudbrand Gløtvold, Valborg Alhaug og Ole Bjarne Enger.

Varamedlemmer: Martin Lundby, Martin Mostue, Leif Ove Lysgård, Kjersti Bergseng.

Valgkomite: Erling Vold (leder), Ingeborg Opsand, Arne Hushagen, Nils Olve Gillund og Birgitte Skaare. Revisor: BDO A/S v/statsautorisert revisor Tom Erik Lehne.

Under årsmøtet i 2014 ble det besluttet å redusere styret fra sju til fem medlemmer. Nedtrappingen av antallet skulle imidlertid skje gradvis over to valgperioder. Det er årsaken til at styret siden 2016 har bestått av seks representanter. Etter valget 2018 har styret fem medlemmer. Tilsvarende reduksjon har også blitt gjort blant varamedlemmene til styret.

Årsmøtet ble gjennomført med valg på Tingvold og fortsatte på Søndre Elton Gård den 06. april 2018. Det var rundt 80 bruksberettigede som møtte. I løpet av 2018 har styret behandlet 109 saker og avholdt sju styremøter. Det er i tillegg gjennomført møter i samarbeid med styret i Romedal Almenning vedrørende strategier og finansforvaltning.

STANGE ALMENNING HAR FØLGENDE REPRESENTASJONER I ULIKE STYRER:

Hedalm Holding AS: Rune O. Brenna

Kulturutvalg: Valborg Alhaug

Mjøsli: Sverre Lang-Ree og bestyrer

Landbruksrådet: Valborg Alhaug

Arbeidsutvalg i RASA som koordinerer og forbereder styremøter: Sverre-Lang Ree, Lars Maagaard og bestyrer

INTERNE UTVALG:

Beiteutvalg: Ole Bjarne Enger

Bruksrettsutvalget: Ole Bjarne Enger og Jørgen P. Nermo fra administrasjonen

Stikkprøvekontroll bruksrett: Ole Bjarne Enger og Jørgen P. Nermo

Finansutvalg: Jon Tomassen og bestyrer

KS/AS Lindstad: Sverre Lang-Ree og Rune Brenna

PERSONALET

Det administrative samarbeidet mellom Stange og Romedal fungerer godt. Pr. 31.12.2018 hadde almenningen 3 ansatte.

Sykefraværet i bedriften i 2018 var på: 2,79 %.

Almenningenes pensjonsforpliktelser forvaltes av DNB forsikring.

ET ÅR MED MYE VÆR

2018 ble et år med mye vær. Det var en snørrik vinter og bløt vår, etterfulgt av tidenes tørke og kraftige vindkuler. For oss som lever av og med naturen ga dette store utfordringer både i skogsdriften og viltforvaltningen. Samtidig var finansmarkedet både turbulent og preget av lavtrykk. Når forutsetningene er som dårligst er det desto mer tilfredsstillende å registrere at vi har klart å levere i tråd med et ambisiøst budsjett. Styret og alle ansatte har arbeidet godt sammen og funnet gode løsninger på utfordringene.

Skogen er og blir den økonomiske bærebjelken for allmenningen. Styret og administrasjonen har valgt å konsentrere oppmerksomheten mot avkastningen fra skogressursene på både kort og lang sikt. I et kort perspektiv innebærer dette å gjøre de rette hogstinnngrepene i riktig utvalgte bestand, ut fra de kriteriene som gir best økonomisk bidrag. På lang sikt dreier det seg om å forme en fremtidsskog som står tett nok til å utnytte arealet, men åpent nok til å produsere både kvalitet og volum raskest mulig.

Allmenningen har måttet redusere sluttavvirkningen for å gjenreise tømmerkapital noen år fremover. Dette er helt naturlig etter en periode med høye investeringer i landbruket, med tilhørende utbetaling av bruksrett. Med leveranseforpliktelser for sagtømmer i en treårsperiode frem til kommende årsskifte var det ingen mulig løsning å slutte å hogge. Avvirkningsstrategien ble derfor å hente ut et høyest mulig volum av sagtømmer fra tynningsbestand, der allmenningen til gjengjeld har et godt tilfang. Strategien forutsatte at man klarte å finne de bestandene som kunne tynnes med en sagtømmerandel i riktige dimensjoner for å utløse best mulige priser. Dette samtidig som det gjenværende bestandet skulle kunne gjødsles og dermed raskere bli økonomisk hogstmodent.

Administrasjonen utviklet en modell for arbeidet som inkluderte bruk av ny teknologi i kombinasjon med tung fagkompetanse blant de ansatte. Med god hjelp av generelt økte massevirkepriser har fremgangsmåten vært effektiv. Et eget dyktig entreprenørapparat som er innleid på eiendommen, og vi står uavhengige i forhold til hvor massevirket selges. Vi lyktes samtidig å supplere dette apparatet med ytterligere tynningskapasitet for å dra nytte av historisk høye priser på massevirke. Dette er årsaken til at det er tynnet noe mer enn budsjettet i 2018. Styret vil berømme de ansatte for målrettet og effektiv innsats i 2018. Det samme gjelder entreprenørfirmaet GM-Skogsdrift som på ulike måter har vært løsningsorienterte i året vi har lagt bak oss.

Foto: Jørn Harald Sørli

Det etterspørres et bredt spekter av sortimenter og kvaliteter av skogsvirke. Vår oppgave er å vite hva som løpende etterspørres og til hvilken pris, for så å finne de bestandene med tømmer som fordeler seg mest mulig optimalt i sammensetningen av kategorier virke. Et praktisk eksempel var den høye massevirkeprisen på gran i kombinasjon med senkede kvalitetskrav på skurtømmer. Dette gjorde det lønnsomt å vri hogsten mot bestand som tidligere hadde hatt svært lav rotnetto, eksempelvis høyereliggende granskog med høy frekvens av ulike skader. Av forskjellige årsaker, herunder også driftstekniske, må vi hogge av begge treslag. Uttak av sagtømmer fra tynning var en del av strategien for å kompensere for en midlertidig mangel på økonomisk hogstmodent tømmer.

Dette var spesielt viktig for sagtømmer av furu. Sortimentet utgjør en vesentlig andel av volumet, og prisene var lenge vedvarende svake i den treårsavtalen vi er bundet til. Vi har imidlertid forventning om en positiv prisutvikling på furu i fremtiden, og har unngått sluttavvirkning av de begrensede forekomstene av furubestand med høy kvalitet. For å skaffe til veie det avtalte volumet av sagtømmer gjennom tynning var vi derfor helt avhengige av å løfte massevirkeprisen på furu. Vi orienterte oss derfor i markedet og klarte å løfte massevirkeprisen betydelig. I tillegg forhandlet vi frem en avtale med kjøperen av sagtømmeret, slik at vi oppnådde bedre priser på mindre dimensjoner i kombinasjon med økt pris på volum. På denne måten var det grunnlag for tilfredsstillende lønnsomhet i den modellen vi valgte.

GRØNTLAGER SKOG er et prosjekt som SA har sammen med RA. Vi har gjennomført et seminar for håndverkere og skogbrukere med fokus på betydningen av riktige materialer til ulike formål. Mer enn 60 deltakere var ute hele dagen i 20 kuldegrader. I prosjektet er det taksert ca. 1000 eldre utvokste furutrær (40 – 69 cm i brysthøyde). Takseringen er utført på ca. 50.000 daa. Trærne er samlet i en database og lagt inn i Allma (driftsplan). Takseringen er ferdig i denne første runden. Gjennom prosjektet har vi levert 53 enkelttrær til et større restaureringsprosjekt i Østerdalen i tillegg til noen mindre enkelttre-leveranser. I mai 2018 ble vi som en av to skogeiere i Norge plukket ut til å være med Riksantikvaren på et 3 årig prosjekt med “blækjing” av utvokste furutrær. Dette er en gammel behandlingsteknikk av tre for å få naturlige prosesser i treet til å utvikle naturlig impregnering.

Impregneringsvæsker er generelt miljømessig belastende, og det knyttes forventninger til denne metodikken som et naturlig alternativ.

Driftsåret 2018 ble driftsmessig utfordrende. Vinteren ble den mest snørike på lang tid, med de komplikasjoner det medfører for maskinene. Det kom mye og tung snø i det første snøfallet, noe som ga en del brekkskader med tilhørende opprydding. Våren og teleløsningen kom brått, med våte driftsforhold i skogen og veier som måtte tørkes opp for å kunne transportere ut tømmer. Den etterlengtede tørken ble etter hvert et betydelig problem. Tørkesommeren overgikk etter hvert det historiske referanseåret fra 1947, som inntil i 2018 var den tørreste i generasjoners minne. For vår del bød dette på vedvarende ekstrem skogbrannfare. Det ble gjort en rekke forebyggende tiltak for å kunne opprettholde driften. Takket være tilpasningsdyktige og løsningsorienterte entreprenører, samt et frivillig beredskapskorps blant våre bruksberettigede, så klarte vi å holde hjulene i gang. Et branntilløp ved Rasan ble effektivt slått ned av entreprenør med vanntank og senere av Brannvesenet. Dette ble det eneste branntilløpet på RASA i 2018. Vi ga imidlertid bistand til en noe større brann i Nøttestadmarka. I tillegg til tørken fikk vi ved to anledninger kraftig vind som ga noen skogskader som måtte prioriteres for opprydding. Slike situasjoner gjør at maskiner må tas ut av effektiv produksjon for å gjøre et nødvendig men lite økonomisk oppryddingsarbeid.

Et av suksesskriteriene i perioder med utfordrende vær og føre er driftsplaner for en lang horisont, slik at vi raskt kan flytte om på drifter. Dette er samtidig også viktig for å kunne tilpasse oss endringer i virkesmarkedet. I 2018 fikk vi god uttelling for å ha prioritert lang horisont for driftsplanleggingen.

Styret er godt fornøyd med at de ansatte leverte gode resultater for 2018 til tross for kompliserte rammebetingelser. Styret vil derfor takke de ansatte og entreprenører for løsningsorientert og god innsats i året vi har lagt bak oss.

Foto: Jørn Harald Sørli

SERTIFISERING, MILJØ OG VIRKSOMHET I SKOG OG UTMARK (TEST LAGRING)

Stange Almenning er medlem av Mjøsen Skogs FSC™ gruppe-ordning (FSC-C103764) og skogforvaltningen på eiendommen skjer i tråd med FSC Prinsipper og Kriterier. Mjøsen Skogs FSC gruppeordning er sertifisert gjennom Soil Association Woodmark.

I tillegg er Stange Almenning medlem av Mjøsen Skogs PEFC gruppe-ordning, og følger Norsk PEFC Skogstandard.

Arbeidet på dette feltet er underlagt ulike kontrollrutiner fra både sertifikatholder og uavhengig tredjepart. I meldingsåret har vi hatt grundig revisjon av systemer, rutiner og konkrete drifter, uten at det er påvist vesentlige mangler.

SKOGENS TILVEKST, FORYNGELSE OG GENERELLE TILSTAND

Allmenningen har egen forvaltningsplan og skogbruksplan for eiendommen. Planene inkluderer kartfestet beskrivelse av miljø- kulturminne- og flerbrukshensyn. Planene blir revidert regelmessig.

Siste skogstakst, fra 2012, viser en beregnet tilvekst på 54 981 m³. Gjennomsnittlig hogstkvantum de siste fem årene har vært omlag 30 000 m³ / år i sluttavvirkning. Siste års avvirkning er nærmere omtalt i eget avsnitt.

Stange har sammen med Romedal Almenning vedtatt en egen foryngelsesstrategi som er utgangspunktet for alt arbeid med foryngelse på allmenningen. Foryngelsesstrategien revideres jevnlig, og senest i januar 2018. Gran forynges både ved planting og naturlig foryngelse, mens furu og lauv i all hovedsak forynges naturlig.

Foryngelsen overvåkes gjennom allmenningens egne foryngelseskontroller, hvor alle foryngelsesfelter blir oppsøkt en viss tid etter hogst. I 2018 ble 1652 daa kontrollert. I tillegg trekkes allmenningen hvert år ut til foryngelseskontroll i regi av kommunal skogbruksmyndighet.

Gjennomførte kontroller viser at vi som skogeier følger vedtatt strategi.

Foto: Jørn Harald Sørli

SAMMENSETNING OG ENDRINGER I FLORA OG FAUNA

Almenningen har god statistikk over jaktutbytte, beiteforhold mv. Det har vært en stor tilbakegang i beitebruken av småfe som kan knyttes til rovdyrskader. Det har også vært en tilbakegang i småviltbestanden de senere årene. Over et lengre tidsrom har det vært en tilbakegang av ROS-arter (rogn, osp, selje) som er viktige beitearter for hjorteviltet. Allikevel er beiteskader på furu beskjedne for øyeblikket. Fremmede arter som rødhyll øker i utbredelse – spesielt i lavereliggende områder. Generelt vurderes likevel status for flora og fauna som stabil på eiendommen. Det vises forøvrig til egen omtale av beiteforhold, jakt og fiske.

MILJØMESSIGE OG SOSIALE PÅVIRKNINGER

Ved gjennomføring av skogbrukstiltak gjøres det en før- og ettervurdering. I dette ligger kvalitetssikring gjennom bruk av offentlige databaser for miljøverdier og kulturminner. Biologisk rådgiver benyttes til avklaring av artsfunn og naturtype-områder. Alle driftsområder befares på barmark før drift.

Etter avsluttet skogsdrift gjennomføres sporutbedring og eventuelt grøfterensk så fort det er praktisk mulig hensyntatt føreforhold.

Allmenningen er berørt av ett verneområde på eiendommen. Området ligger i tilknytning til Romstra. Ansvarlig forvaltningsmyndighet er Fylkesmannen. Det vernede barskogreservatet på 3,5 daa overvåkes ikke hvert år.

Det er gjennomført miljøregistrering på eiendommen, og 7202 daa er avsatt som nøkkelbiotoper, restaureringsbiotoper og hensynsområder. Av dette kan 2176 daa skjøttes etter spesiell instruks, mens 5026 daa skal være urørt.

Nøkkelbiotoper, restaureringsbiotoper og hensynsområder overvåkes av almenningen selv. I tillegg gjennomføres det stikkprøvebaserte kontroller i regi av sertifikatholder. I 2018 hadde Stange Almenning en ekstern FSC revisjon og en internrevisjon fra Mjøsen. Almenningen har i 2018 overvåket 6 MiS-figurer i egen regi. Alle de oppsøkte biotopene var intakte.

Almenningen har benyttet biologisk rådgiver til å få endret grenser på en MIS-figur. Dette ble gjort for å slå sammen flere figurer og forenkle skogsdrifta utenfor figurene. Det er ikke avdekket skader eller andre utilsiktede forstyrrelser på verneområder, nøkkelbiotoper, restaureringsbiotoper eller hensynsområder i 2018. Almenningen har heller ikke kjennskap til uhell eller avvik knyttet til andre kjente miljøverdier siste år.

Reirbiotoper overvåkes i samarbeid med Norsk Ornitologisk Forening (NOF) og Stange kommune. Det er ikke registrert noen negativ påvirkning på noen reirbiotop i 2018. Under driftsplanlegging er det funnet 4 nye rovfuglreir. Disse er merket og lagt i register i samarbeid med NOF og Stange kommune.

Tiurleiker overvåkes i samarbeid med Stange JFF. Det ble gjennomført leikregistreringer i 2015.

Allmenningen har betydelig aktivitet knyttet til fritidsaktiviteter og friluftsliv.

Skogsbilvegene er åpne for fri ferdsel store deler av året, mot betaling av bomavgift. Allmenningen har gjennom representasjon og møter jevnlig dialog med aktuelle brukergrupper.

Hoveddelen av skogkulturarbeidene utføres av innleid arbeidskraft. Her er det hovedsakelig utenlandske operatører som benyttes. Våre egne ansatte utfører tiltak på felt hvor det er nødvendig med god skogfaglig kompetanse.

Sagtømmeret blir i hovedsak foredlet på regionale sagbruk, mens massevirket i stor grad går til Sverige og til dels østfoldindustrien i Norge.

Det er ikke registrert vesentlige endringer eller konflikter knyttet til sosiale forhold siste året.

AVVIRKNINGEN

Det er avvirket 38 956 m³ i 2018. Av dette var 23 978 m³ ordinær sluttavvirkning. All avvirkning er i utgangspunktet maskinell, med tillegg av noe manuell felling til hogstmaskin i vanskelig terreng.

TYNNING

Det ble avvirket 14 978 m³ i tynning i hkl 3 og 4. Dette utgjør 38,4 % av volumet. Det er ikke benyttet rotstop eller urea i forbindelse med tynning.

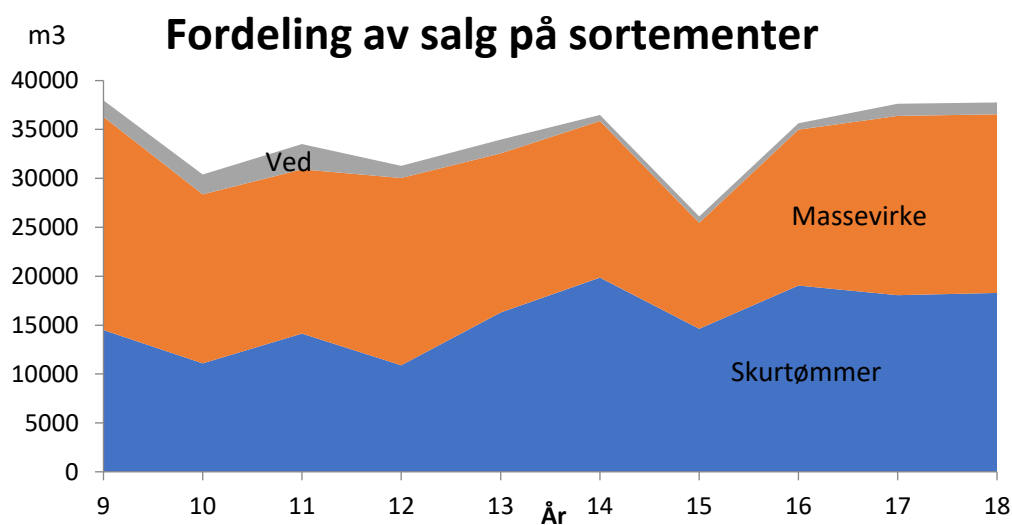
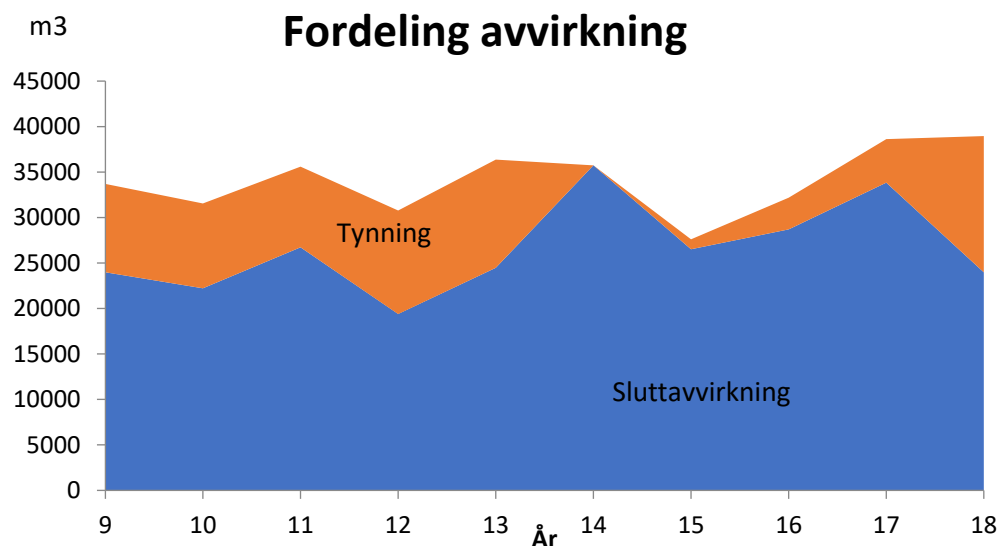

Tynningsdrift i Tyriberget. Foto: Jørn Harald Sørli

Tømmerleveranser 2018

Skurtømmer	
Gran skurtømmer	14 630 m ³
Furu skurtømmer	3 661 m ³
Sum Skurtømmer	18 291 m³
Massevirke	
Gran massevirke	13 263 m ³
Furu massevirke	4 654 m ³
Løv massevirke	343 m ³
Sum massevirke	18 260 m³
Spesialvirke	
Spesialtømmer	239 m ³
Stolper	497 m ³
Sum spesialvirke	736 m³
Annet virke	
Ved	1 227 m³

Sum annet virke	1265 m3
Total leveranse	38456 m3
Selvhogst	0 m3
Beholdningsendring	442 m3
AVVIRKNING	38 956 m3

SKOGKULTUR

FORYNGELSESKONTROLL

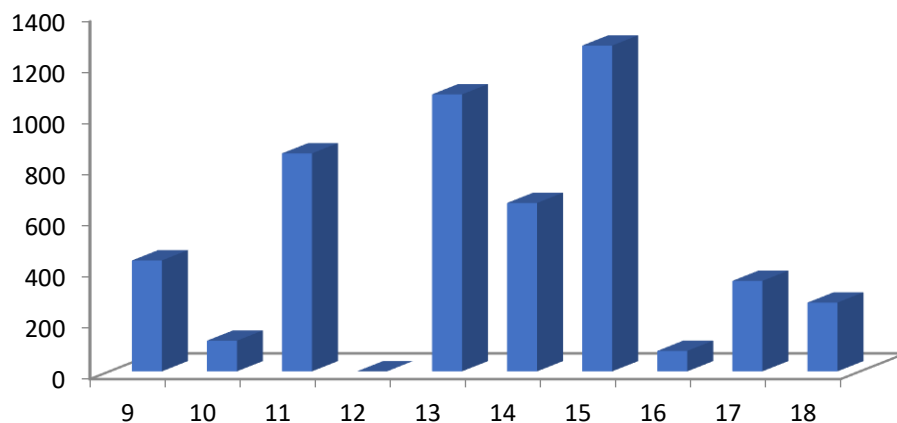
Arealer som er tilplantet eller lagt ut til naturlig foryngelse følges opp med befaringer i tråd med vedtatt strategi. All kontroll er utført med egne ansatte.

MARKBEREDNING

Tiltaket er utført på arealer som vedtatt foryngelsesstrategi legger opp til. Det gjøres også på noe

plantemark med tjukk råhumus, samt på noen gode boniteter for å verne mot gransnutebille. I tillegg på noen mindre bestand som er lagt ut til naturlig foryngelse. Markberedningen er utført av en flekkmarkbereder innleid fra Ringsaker. Tiltaket mottok statsbidrag.

Markberedning

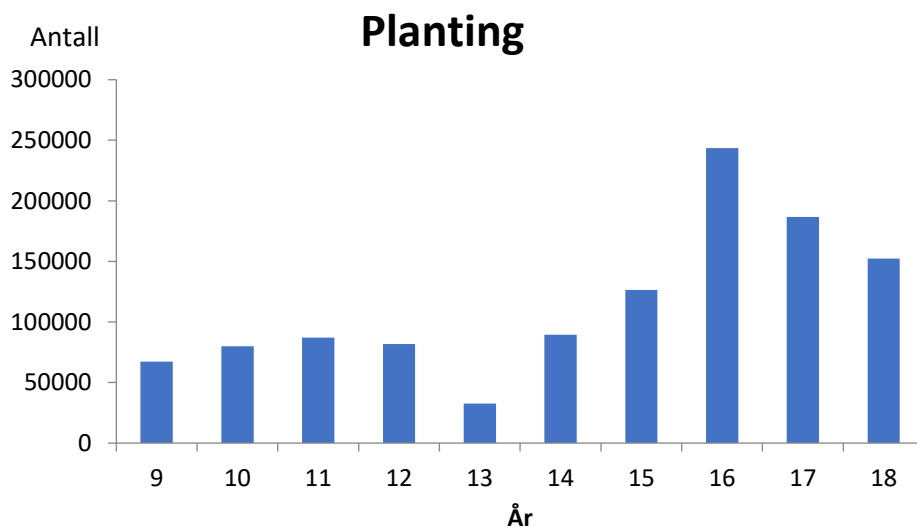

SÅING

Det er ikke forynget skog ved hjelp av såing i SA i 2017.

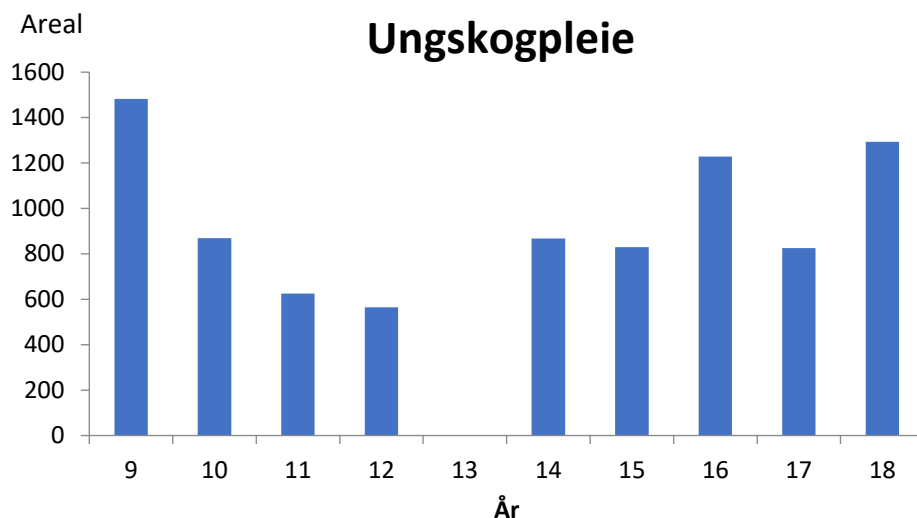
PLANTING

Planting er utført i tråd med ny strategi. Så vel M95 som M 60 er benyttet i plantearbeidet. Plantene er behandlet med insektsmiddelet Merit Forest. I tillegg har vi benyttet voksbehandlede planter der faren for snutebiller virker å være store (om lag 3/4 av arealet). Forholdene for planting ble etter hvert som tørkesommeren fikk bedre og bedre tak avsluttet 7. juni. Restvolummet blir plantet ut våren 2019. Arbeidet er utført av Elvelund Skogpleie AS og Mjøsen Skog BA.

UNGSKOGPLEIE

Arbeidet er utført med egne ansatte, Mjøsen Skog BA og Elvelund Skogpleie AS. Også her er det vedtatt strategi som ligger til grunn for tiltakene i ulike bestand. Vi har mottatt statsbidrag på hele arealet.

GJØDSLING

Tiltaket har blitt mere aktuelt i og med at regjeringen har vedtatt at gjødsling skal sees på som et klimatiltak. I tillegg til at investeringen er svært lønnsom i seg selv så gjøres det som et tiltak for raskere å få frem mer hogstmoden skog. Statsbidraget er derfor hevet til 40 %. Hele det gjødslede arealet var berettiget tilskudd og ble utført ved bruk av helikopter.

VEGER

Vegen i Wedelskogene er rustet opp i 2018 med tanke på vinterens skogsdrift. Det er tatt opp vegggrøfter, lagt nye stikkrenner, pigget vekk fjell, fylt opp og breddeutvidet vegen. Totalt er ca 6 km veg rustet opp på denne måten. I tillegg er det utført vanlig vedlikehold og reparasjoner på vegnettet.

Vegnettet i Stange Almenning framstår nå som godt vedlikeholdt.

GRENSER

Det er satt i gang en fullstendig oppgang av alle Stange Almennings grenser. Det er veldig nyttig og på høy tid at dette blir gjort. Det er planlagt å fortsette jobben med grenser i Eidsvoll og Nord-Odal så vi får fullført alle grenser.

JAKT OG FISKE

ELGJAKT

I forkant av ny jaktperiode med start høsten 2018 valgte vi å trekke inn eksisterende jaktledere i arbeidet med bl.a utforming av regelverk og varighet på neste kontraktsperiode. Etter et valg blant jaktlederne ble det ei gruppe bestående av to tillitsvalgte jaktledere fra hver av allmenningene som bisto oss i arbeidet med utforming av annonse og kriterier for tildeling av jakt etter at søknadene var vurdert.

Også for kommende jaktperiode er det ti jaktfelter for elg i Stange Almenning. Åtte av disse er annonsert med kontraktstid på fem år. Dette er nytt, all den tid vi gjennom de siste 30 årene har benyttet treårs-kontrakter. Det kom inn ni søknader. En av disse ble forkastet. Alle de åtte lagene som søkte fikk tildelt det samme jaktfeltet som de har hatt i foregående periode.

Når det gjelder de siste to feltene er disse knyttet opp mot jakthusværene Knuken og Remmenvangen. Disse ble ikke annonsert, siden lagene som jaktet forrige periode ønsket å skrive kontrakt for en ny femårsperiode. Dermed er det de samme ti jaktlagene som skal utøve elgjakt i Stange Almenning frem til og med år 2022.

I tillegg har SA sammen med RA startet et prosjekt med alle nabokommunene våre med tanke på å legge opp avskytingen etter en modell som skal gi oss en mer vital elgstamme med flere større okser samt økte slaktevekter. I dette arbeidet er det hentet inn ekstern kompetanse gjennom personer som har jobbet med slike spørsmål over tid. Avskytingsmodellen er implementert i de kontrakten med jaktlaget ved at avskytingen legges opp med 30-, 30- og 40 % avskyting (eldre dyr, ungdyr og kalv).

Nedenfor en oversikt over felling 2018:

Utdelt kvote var **40 dyr**.

Jakta ga følgende resultat:

Aldersgruppe	Hann	Hann (2017)	Hun	Hun (2017)	Sum
Eldre dyr	11	7	5	10	16
Ungdyr	1	6	2	4	3
Kalv	11	9	6	9	17
Sum	23		13		36

Fellingsprosent: **90**

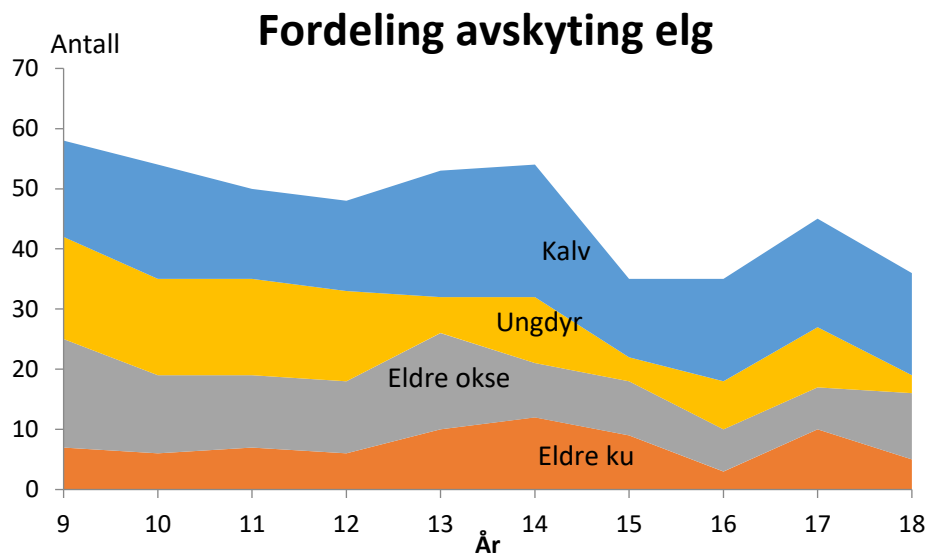
Andeler i uttak i prosent:

Ungdyr/kalv: 56

Eldre ku: 14

Eldre okser: 19

Stange Almenning har et fortsatt et godt samarbeid med jaktlagene og kommunens viltforvaltning.

HJORTEJAKT

Hjortestammen i Stange kommune ser ut til å være relativt stabil. Årskvoten for 2018 var satt til 15 dyr samlet for Stange kommune. I likhet med tidligere år var det først fra midten av november det ble noe fart i hjortejakta. Dette skyldes i hovedsak at mange jegere venter til de er ferdige med elgjakta. Fellingsresultatet for Stange Almenning ble bare 50 % av fjoråret.

Aldersgruppe	Hann	Hann (2017)	Hun	Hun (2017)	Sum
Eldre dyr	1	1	2	2	3
Ungdyr		2		2	0
Kalv	1	3	2	2	3
Sum	2		4		6

Totalt for hele kommunen ble det tatt ut 12 dyr (80 % felling)

Foto: Jørn Harald Sørli

RÅDYRJAKT

Stange Almenning har kvotefri jakt på rådyr på hovedeiendommen. Den nye organiseringen av terrengene på allmenningsarealet er videreført inn i en ny 5-års periode (samme lengde som for elgjakt). Wedelskogene er fortsatt inndelt i enkeltvald. Ny eiendom, Holtemarka kom med i 2018. Interessen for rådyrjakt er stor. I alt søkte 32 lag – alle fikk tildelt jakt.

Nedenfor følger det samlede resultatet for alle jaktfeltene på rådyr:

Aldersgruppe	Han	Han (2017)	Hun	Hun (2017)	Sum
Eldre dyr	12	14	0	3	12
Kalv	3	2	2	3	5
Sum	15		2		17

BEVER

Det ble ikke felt bever i Stange Almenning i 2017/2018.

Beverbestanden blir fulgt opp gjennom tellinger gjennomført i av Stange JFF.

STORE ROVDYR

Det ble ikke felt noen ulv eller andre store rovdyr i Stange kommune i 2018.

SMÅVILTJAKT

Småviltjakta administreres av allmenningen. Også i 2018 startet deler av jakta (hare- og rovvilt) den 1.1.

Ordinær småviltjakt med og uten hund startet 10.9. Heller ikke for 2018 har det vært meldt om noen problemer med tidlig jaktstart med hund. Jakta pågikk fram til 23/12.

Opplegget for predasjonskontroll er utviklet i samarbeid med Romedal Almenning og de to jeger- og fiskerforeningene. Samarbeidet fungerer godt. Gjennom en egen premieringsordning fikk sju **jegere** i allmenningen fritt småviltkort da hadde oppnådd nok poeng gjennom rovviltbekjempelse.

Allmenningen var også 2018 med på det felles Reveprosjektet i Hedmark.

Følgende fellingstall er registrert.

Art	2018	2017
Hare	57	49
Orrhane	39	48
Orrhøne	24	17
Tiur	23	40
Røy	33	21
Jerpe	0	0
Due	0	10
Rugde	3	8
Ender	5	2
Rev	23	37
Mink	4	0

Gaupe	0	0
Røyskatt	0	0
Grevling	1	4
Mår	6	2
Mårhund	0	0
Kråkefugl	46	46
Måke	0	0
Canadagås	3	0
Ekorn	0	0

Det ble solgt 217 jaktkort inkludert gjestekort og dag/helgekort.

Også i 2018 registrerte vi en positiv utvikling på skogshøns.

4 ivrige rovviltjegere hadde nok poeng til at de får gratis småviltkort for neste år.

Foto: Jørn Harald Sørli

Antall jaktdager	2018	2017
Vinter	60	250
Mai	3	0
Juni	1	0
Juli	3	0
August	37	17
September	538	559
Oktober	402	407
November	376	313
Desember	252	159
Totalt	1672	1705

Styret vedtok at det fra 2017 skal det være mulig å kunne kjøpe felles jaktkort for både Romedal- og Stange allmenninger. I 2018 ble det solgt 54 felleskort fra Romedal Almenning hvor det ble gitt mulighet til å jakte også i Stange Almenning.

FISKE

Fisket er fortsatt organisert gjennom SJFF som har innført SMS-salg av fiskekort. Inntektene fra salg av fiskekort utgjorde i 2018 kr 34848,- (2017 kr 47.044,-).

BRUKSRETT

I 2016 var det et rekorduttak av bruksrett. Årsaken til dette var store investeringer i landbruket, kombinert med varsel om endringer av reglene for ytelser. Som en følge av dette har utbetalingene på bruksretten i 2017 og 2018 vært noe lavere enn tidligere år.

I samarbeid med Romedal Almenning har bruksrettsreglene blitt revidert i løpet av 2018. Ut over å justere satsene for m2 og m3 med konsumprisindeksen for de to siste årene er det følgende endringer som har betydning for eierne våre:

A) Det åpnes for flere elementer/bygningsartikler i forbindelse med ombygging av eksisterende driftsbygninger.

B) Utvidet produktspekter godkjennes i forbindelse med oppføring av gjerde.

Styret holdt et informasjonsmøte i november der alle endringene ble gjennomgått og de fremmøtte fikk anledning til å komme med sine synspunkter.

Styret har hatt en løpende vurdering av bruksretter, sett i forhold til kravene for å inneha bruksrett i Stange Almenning. Lars Holth har startet gjennomgang av de bruksberettigede eiendommene som ønskes kontrollert. Kontrollen vil fortsette i 2019.

Stikkprøvekontrollen av uttakene på bruksrett har ikke avdekket avvik.

Ni bruksretter er inndratt i 2018 og to bruksretter fikk midlertidig inndragning for to år, i påvente av gjennomføring av pålagte endringer som de har fått gjennom sine vedtak.

Pr. 31.12.18 var det 370 eiendommer som kunne utøve bruksrett i Stange Almenning.

Fordeling på størrelseskategorier:

0 – 50 daa: 186

50 – 100 daa: 40

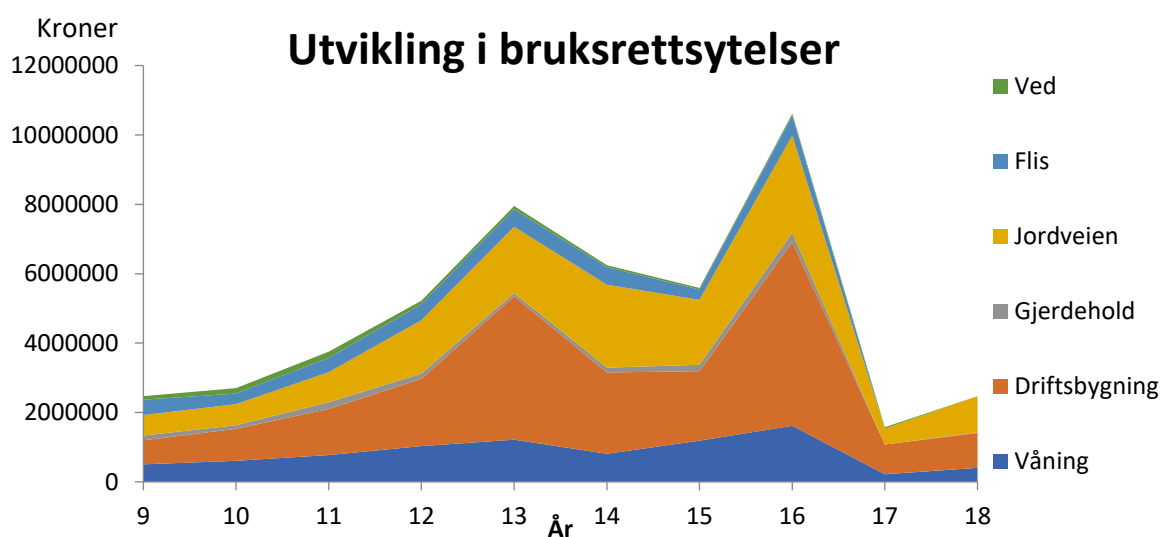
100 – 500 daa: 120

> 500 daa: 24

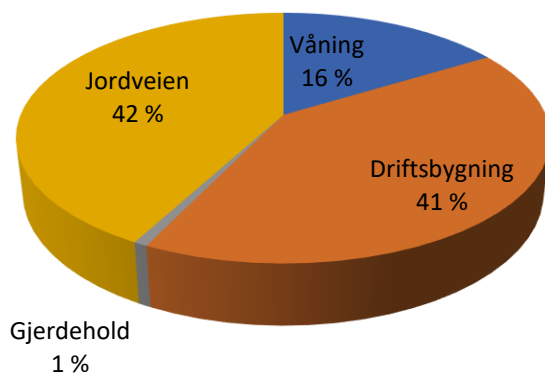
Utbetalt ytelse til de bruksberettigede er fordelt på følgende formål:

	2018	2017
Nybygg våning	35 290	115 450
Reparasjon våningshus	366 459	106 870
Nybygg driftsbygning	706 075	711 800
Reparasjon driftsbygning	302 671	142 350

Gjerdehold	17 380	525
Jordveien	1 040 455	461009
Flis til husdyr	0	0
Ved	0	34 541
Totalt	2 468 331	1 572 546

Fordeling av bruksrettsytelsene 2018

Bruksrettsuttakene er et betydelig bidrag til det aktive jordbruket i vårt område. Styret ønsker fortsatt å støtte det aktive jordbruket, og fra 01.01.2017 er det innført et system som er bedre

tilpasset det nivået som driften av allmenningen kan forsvare i nærmeste framtid. I det nye regelverket har styret også gjort klare prioriteringer for å vektlegge det aktive jordbruket i bruksretten. Endringene er i hovedsak:

- Ytelser til våning gis kun til utvendig vedlikehold.
- Det gis ikke ytelser til bygg som ikke tjener jordbruksmessig formål.
- Ytelser til driftsbygninger trappes gradvis ned med størrelsen på bygget.
- Ytelser til jordvegen opprettholdes.
- Det gis til m³/m² bygd eller vedlikeholdt volum/areal i stedet for prosent av faktura. Herunder ulike satser ut fra hva som ønskes prioritert.

Ved levering av søknader om bruksrettsytelser i papirform eller på mail er gebyret på kr 300,-. Denne ordningen ble innført i 2016.

ROVDYR

Rovdyrpresset mot beitenæringen er stort og økende i Stange. Den store utfordringen er ulven. Tidligere år har ulv kommet tidlig i beitesesongen og det har vært en til to individer innom i løpet av sesongen. I 2017 ble dette mønsteret brutt ved at nye ulver kom inn i området gjennom hele beitesesongen. Totalt ble det registrert 6 ulike ulver i vårt område i 2017. I 2018 var det en til to.

Styret er svært tilfreds med innsatsen fra det kommunale fellingslaget, med Geir Magnar Lillehov i spissen. For bevaring av beitemulighetene i allmenningene er denne jobben kritisk viktig, og det er grunn til å frykte at grunnlaget for sau på beite ikke ville vært til stede uten den mer enn ti år lange perioden som laget har vært i funksjon.

Konsekvensene dersom sauene fordrives av ulv fra allmenningens arealer kan vise seg å bli store. Kynisk sett er det skader på sau som gir grunnlag både for å påvise ulv og samtidig utløse et juridisk grunnlag for å igangsette skadefelling. Uten sau på beite er en etablering av ulverevir svært sannsynlig. Et alfapar alene eller en liten flokk av ulv dreper årlig mellom 150 og 200 elg. En stor andel av disse blir liggende som kadaver og fører opp åtseletere som i neste omgang går på for eksempel egg og nyfødte individer. Dette i tillegg til at fraværet av sau bidrar til gjengroing og at beitebetingede arter går en vanskelig tid i møte. Sett under ett vil det skape forrykninger i hele næringsnettet av både planter og dyr.

Det dramatiske fallet i antall sau på beite er dessuten en betenkelig negativ utvikling av en lang historisk bruk av utmark, som klart har formet naturarven i vårt område. Styret mener derfor at det er viktig å hegne om og legge til rette for aktivt beitebruk, og spesielt avverge at beite av småfe reduseres ytterligere.

Av de 16 ulvene som er felt i regionen fra år 2000 og frem til i dag er hele 11 av dem felt i Romedal- og Stange Almanning. Det ble ikke felt ulv i 2018, men en ulv ble felt i Rasaberget på nyåret i 2019.

Styret ba i 2017 administrasjonen ta et initiativ overfor Fylkesmannen med anmodning om å bedre forutsetningene for fellingslagene og derigjennom effektivisere og forsterke kontrollen. Allmenningen ba i forlengelse av dette myndighetene bidra til blant annet å finansiere brøyting av veger og drift av kameraer. Anmodningen ble avslått. Foruten Stange Kommune, som drifter fellingslaget og bidrar til enkelte nødvendige innkjøp, er mye av kostnadene overlatt til allmenningene. Styret er uforstående til at miljømyndighetene bidrar til at kostnadene ved ulven

kamufleres ved å skyve tunge kostnadsposter over på grunneier. Styret ser imidlertid betydningen av en effektiv skadefelling, og har vedtatt økonomisk innsats for å styrke arbeidet.

BEITING

Allmenningen er viktig for beitebrukerne og motsatt. Som nevnt i avsnittet om rovdyr så er småfe en viktig faktor for å unngå etablering av ulv i våre områder. Om beitedyrene fordrives og ulv skulle få fast tilhold på allmenningens arealer så vil dette ha sterk påvirkning både på fauna og flora.

Utmarksbeite er et av de fremste eksemplene på bærekraftig produksjon, og det er et samfunnsansvar som hviler på oss for å legge forholdene til rette for de som er i næringen. Vi ser en vridning fra småfe til storfe, men håper vi fortsatt vil se sau på allmenningen. Samarbeidet med beitebrukerne fungerer svært godt, og vi vil berømme disse for en positiv og løsningsorientert tilnærming.

Foto: Jørn Harald Sørli

I 2018 ble det sluppet 1852 sauer i allmenningene, mot 2203 året før. Når det gjelder ammekyr med kalv og ungdyr var antallet på 643 i 2018, mot 507 i foregående år. Tallene viser altså en nedgang for sau og en oppgang for storfe på beite i allmenningen.

For å vise hva beitinga betyr for bruksretten i de to allmenningene i Stange, er det utført en beregning av produksjonsverdi basert på tilvekst av kjøtt/ull og vedlikeholdsfor for disse dyrene på utmarksbeite som viser en verdi på ca 2,3 (2,1) millioner kroner.

Utviklingen i beitebrukere i Stange kommune:

	2005	2010	2015	2017	2018
SAU	34	28	15	14	12
STORFE	30	19	9*	13*	15*

* Inneholder ikke de som har dyr på hjemme beite

For å kunne utøve beiteretten må de som vil slippe dyr på beite i allmenningen være medlem av beitelag. Det er utarbeidet felles retningslinjer for utøvelsen av beite. Det er også bestemt at de som skal slippe hest i allmenningen må være medlem av et beitelag.

Tapstallene for sau i 2018 var på 192 sau/lam. Det utgjør i snitt 9,64%, men det er store variasjoner mellom enkeltbesetninger.

Tapstallene for storfe var på fire dyr.

Vegetasjonskartleggingen av store deler av utmarka i Stange er nå ferdig og det er tatt initiativ til utarbeidelse av en beitebruksplan som skal danne grunnlag for framtidig utnyttelse av beitet i allmenningene i Stange.

EIENDOMSSAKER

Allmenningen kjøpte Holte gård for deretter å skille ut og selge jord og bygningsmasse. Hensikten var å legge skogarealet på 1153 daa inn i allmenningen. Bakgrunnen var dels å øke skogarealet, men samtidig å sikre et areal i tilknytning til tømmerterminalen på Sørli. Styret mener Sørli har og vil få en enda mer sentral rolle i fremtiden både for det grønne skiftet og for skognæringen. Allmenningene har øvd kraftig påtrykk gjennom året for å sikre at terminalen opprettholdes. Sørli har en ytterst strategisk plassering ift. omlasting mellom vei og bane. Terminalen har avgjørende betydning for skogbrukets markedstilgang og langsiktige inntekspotensial for en betydelig andel av landets mest produktive skogareal.

Etter § 6-8 i almenningsloven har styret plikt til å opprette festekontrakter med seterhuseierne på seteranlegg som ikke har vært i bruk som seter i et sammenhengende tidsrom på 20 år. Seterhuseierne har rett til å ha husene stående så lenge de vedlikeholdes på forsvarlig måte og tilhører eiendom med tilliggende bruksrett.

Denne prosessen har gått over mange år og er nå i en avsluttende fase.

INDUSTRIENGASJEMENT

Industriengasjementet i Stange Almenning er samlet i Hedalmsystemet.

Morselskapet heter Hedalm Holding AS. Stanges andel er 6,05%.

Hovedaktiviteten i Hedalmsystemet er nå knyttet til utleie av industrieiendom på Hjellum til Moelven Byggmodul AS gjennom selskapet Hedalm Eiendom AS. I tillegg eier Hedalm Holding 8% i Oplandske Bioenergi og 50% i Vik Eiendom.

Resultatet etter skatt i Hedalm Holding AS ble i 2018 på kr. – 3.048.238, -

Stange Almenning eier sammen med Romedal Almenning selskapet Lindstad KS som driver utleie av areal og bygninger til Optimera AS på gamle Lindstadsaga i Stange. Resultatet i KS Lindstad var i 2018 kr. 111.940, -

KOIER

Det er fortsatt nye kunder som velger å leie koie hos oss. Samtidig som eksisterende kunder i stor grad velger å skrive nye kontrakter øker vi omsetningen fra koiene våre. Ved utgangen av året var det bare to ledige koier i Stange Almenning. Dangelbukoia som lå ute på korttidsutleie er nå på nytt leid ut på åremål.

Stange Almenning hadde ved utgangen av året hele **55 koier** utleid.

Stalinggradkoia i Stange Almenning. Foto: Jørn Harald Sørli

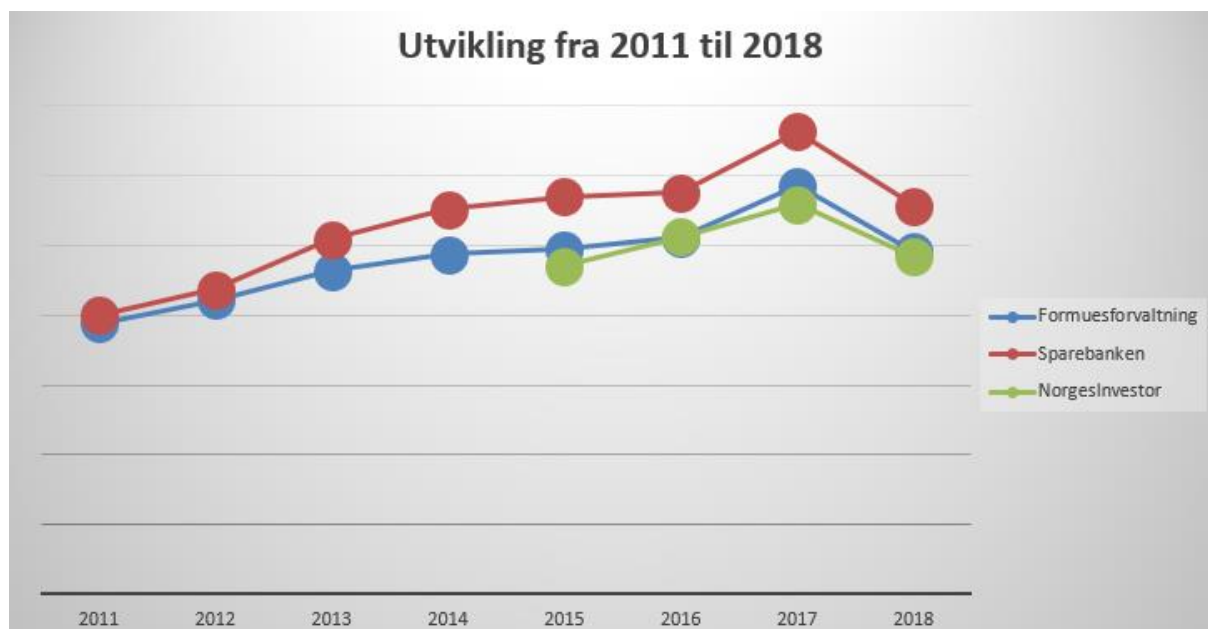
UTLEIE ARBEIDSKRAFT

Det var noe mindre etterspørsel fra eksterne eiere av eldre tømmerhus, noe som førte til noe lavere aktivitet i entreprenørmarkedet i 2018. Omsetningen ble om lag 15 % lavere enn året før. Resultatet for avdelingen var like fullt positiv i regnskapet. Hensikten med å påta seg oppdrag utenfor egen eiendom i stille perioder er å kunne opprettholde nødvendig kompetent bemanning gjennom året.

FINANSFORVALTNINGEN

Børsene startet året optimistisk, med et høydepunkt på sommeren. Men når vinteren kom – kom også nedgangen i aksjemarkedet. Vår portefølje har moderat risiko og gikk i et turbulent år ned med 2,8%. Oljefondet hadde til sammenligning en nedgang på 5,4%. Siden oppstarten i 2011 har finansforvaltningen gitt oss 40,4 prosent i avkastning, noe som gir en gjennomsnittlig årlig avkastning på 5,05 prosent.

På slutten av året ble våre tre forvalteres mandat/rammer justert slik at risikoen kan reduseres ytterligere.

STYRETS HOVEDFOKUS FOR 2019

Allmenningens primære oppgave er å bistå med kapital, hovedsakelig til investeringer i landbruket.

Høstingen skal imidlertid ikke overstige et nivå som er langsiktig økonomisk fornuftig, iberegnet kostnader for investering i god fremtidsskog. Optimal anvendelse av ressursgrunnlaget skal over tid alltid være den røde tråden i vår skogforvaltning.

Skogen er uten sidestykke den viktigste bærebjelken i verdiskapingen ved eiendommen, og selv små variasjoner i enhetskostnad eller -merverdi gjør store utslag med de betydelige volumene som omsettes fra eiendommen. Styret mener derfor det er viktig å holde kontinuerlig fokus på både driftskostnader og tømmerpriser.

Med redusert tilgang på økonomisk hogstmodne bestand i noen år fremover vil vi måtte jakte på optimale priser for de volumene vi har til rådighet for å fylle vår rolle som bidragsyter til våre bruksberettigede. I denne sammenheng ønsker styret at administrasjonen videreutvikler forvaltningsmodellen for å ytterligere forsterke fleksibiliteten og presisjonen i tømmerleveransene. Dette i kombinasjon med aktiv orientering i virkesmarkedet for å hente maksimal verdi ut av allmenningens ressurser. Det innebærer samtidig at allmenningen må sikre seg handlingsrom ved å unngå for sterke bindinger som begrenser mulighetene for å levere tømmer der prisene er best.

Et viktig grep styret mener vi må gjøre for å skaffe overnevnte handlingsrom er å fristille flis fra tømmeravtalen. Helt siden salget av HedAlm Trelast i 1997 har tømmerkontraktene med (først Norske Skog, siden 2002 Moelven) inneholdt klare to-veis leveranseplikter hvor allmenningene har garantert for månedlige leveranser av tømmer. Som motytelser har tømmerkjøperen garantert for tilstrekkelig mengder flis fra sagtomta på Rokosjøen. Styret mener derfor at det i de kommende tømmerforhandlingene er riktig å starte uten at flisgaranti skal være noen motytelse. Parallelt med disse forhandlingene gjennomfører derfor styret en undersøkelse blant våre eiere for å få en oversikt over forbruk av ulike fliskvaliteter.

Jaktressursene i allmenningen er betydelige og genererer en årlig jevn inntekt. Styret er samtidig fornøyd med at jakttilbudet gjør skogshusværene interessante som utleieobjekter. Styret er fornøyd med innsatsen som er gjort for å holde koiene på en standard som sikrer utleie, og ønsker at dette videreføres. Det er viktig at eiendommens verdier ivaretas også på dette feltet. Virksomheten gir en viktig avkastning, samtidig som den gir kommunens innbyggere en delaktighet i allmenningen. Gode relasjoner til lokale brukere av arealene er viktig for driften av eiendommen generelt, og vi har jevnlig dialog med de ulike brukergruppene.

Det er et betydelig antall kilometer veg og det er viktig at hovedårene er av en standard på tilstrekkelig nivå for både virksomheten og allmennheten. Ut over hovedveiene gjøres opprusting og vedlikehold i første rekke av hensyn til driften av eiendommen, men det skal tilstrebes å tilby allmennheten et generelt godt veinett. Når det gjelder brøyting er også dette primært knyttet til hovedveinettet og de sideveiene som er nødvendige for skogsdriften. Samtidig ønsker styret å legge til rette for effektiv overvåkning ift. rovdyr, med de behovene for brøyting som dette medfører.

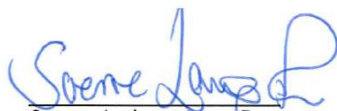
Foto: Jørn Harald Sørli

Plassering av penger skal fortsatt skje gjennom tre ulike forvaltere, under tilsyn av Finansutvalget. Forvalterne er gitt mulighet for å selge noe mer ned på aksjer, samtidig som det er åpnet for investering også i eiendom. Dette for å utvide handlingsrommet til å gjelde flere aktiva, og redusere risiko. Styret legger merke til at avkastningen i 2018 er vesentlig lavere enn i toppåret 2017, men er samtidig innforstått med at 2018 var et vanskelig år. Forvaltning av kapitalen er fra vår side langsiktig, med lav eksponering for risiko. Det er etter styrets syn lite hensiktsmessig å gjøre endringer, men ber administrasjonen følge med i markedet for skogeiendom.

Transportkostnadene fra stubbe til industritomt er avgjørende, og her kommer effektive logistikk-løsninger inn i bidet. Dette er bakgrunnen for at allmenningene har deltatt aktivt i arbeidet for å sikre tømmerterminalen ved Sørli og samtidig synliggjøre behovet for effektiv godsavvikling ved Kongsvinger. Dette har stor betydning for alle skogeiere i området, fordi det sikrer kostnadseffektiv og lang rekkevidde med tilgang til et større utvalg av betalingsvillige kjøpere både i Norge og Sverige. Sikkerhet for pris og avsetning hviler på tilgang til langtsekkende og billige transportbærere, noe skognæringen bittært fikk erfare under finanskrisen i 2008. Betydningen av Sørli-terminalen kan derfor ikke vektlegges nok. Sørli er for øvrig starten på en fremtidsrettet transportåre, som vil kunne vise seg å få stor betydning for framtidig industrisatsing med basis i råvarer fra landbruket. Terminalen ligger svært gunstig til i vegnettet, slik at inntransport av råvarer og uttransport av ferdigvare kan skje over store avstander til begrensede kostnader. Strekningen inn i Sverige er også forbundet til Göteborg Havn, som er vår nærmeste containerhavn av betydning. Dette vil kunne få stor betydning for framtidig industri i kommunen, og gi muligheter for videreforedling av råvarer fra jord- og skogbruk i kommunen. Styret mener derfor at den næringspolitiske posisjonen allmenningene har gjort for jernbane i regionen har gitt et utgangspunkt for en bioøkonomisk satsing i vårt område.

Allmenningen har tatt en tydeligere samfunnsrolle, noe styret også ønsker prioritert i fortsettelsen. Saker som dreier seg om langsiktige rammebetingelser for begge allmenningene skal etter styrets syn følges opp aktivt fra allmenningen. Dette handler også om vårt omdømme. Allmenningen skal fremstå proaktiv og ta en rolle i samfunnsdebatten. Omdømmearbeidet skal også fokuseres i omgangen med alle brukergrupper. Styret ber administrasjonen videreføre arbeidet for å skape positiv sameksistens mellom ulike interesser på eiendommen.

Vallset 8. mars 2019

Sverre Andreas Lang-Ree
styreleder

Jon Tomassen
nestleder

Valborg Alhaug
styremedlem

Ole Bjarne Enger
styremedlem

Lars Gudbrand Grotvold
styremedlem

Gaute Nøkleholm
Allmenningsbestyrer

RESULTATREGNSKAP

Stange Almenning

Resultatregnskap

	Note	2018	2017
Driftsinntekter			
Salgsinntekt tømmer		16 873 514	14 191 557
Andre driftsinntekter	12	4 112 786	3 646 419
Sum driftsinntekter		20 986 300	17 837 976
Driftskostnader			
Varekostnad		26 185	29 427
Lønnskostnad	6	2 276 080	2 447 714
Ordinære avskrivninger	5	900 272	876 138
Andre driftskostnader	6, 7, 12	12 833 209	10 960 835
Sum driftskostnader		16 035 746	14 314 114
Driftsresultat		4 950 554	3 523 861
Finansinntekter og -kostnader			
Renteinntekter	8	913 822	1 478 439
Andre finansinntekter	8	1 245 673	3 290 176
Nedskrivning av finansielle anleggsmidler		-184 427	-57 071
Rentekostnader	8	-254 549	-139 161
Andre finanskostnader	3, 8	-2 737 710	0
Resultat av finansposter		-1 017 191	4 572 383
Ordinært resultat før skattekostnad		3 933 363	8 096 244
Skattekostnad på ordinært resultat	14	-2 165 000	718 000
Ordinært resultat		6 098 363	7 378 244
Årets resultat		6 098 363	7 378 244
Overføringer			
Bruksrettsytelser		-2 468 332	-1 572 546
Overført til eiendomsfond	9	-2 551 745	-4 098 770
Overført til skogkulturfond	9	-239 392	-513 707
Overført til annen egenkapital	9	-838 895	-1 193 221
Sum overføringer		-6 098 363	-7 378 244

BALANSE

Stange Almenning

Balanse pr. 31.12.

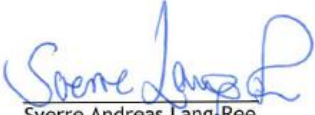
EIENDELER	Note	2018	2017
ANLEGGSMIDLER			
Immaterielle eiendeler			
Driftsplaner	5	143 824	179 780
Utsatt skattefordel	14	2 200 000	35 000
Sum immaterielle eiendeler		2 343 824	214 780
Varige driftsmidler			
Fast eiendom	5, 15	938 062	10 019 866
Anlegg	5	3 776 125	3 582 407
Driftsløsøre, inventar o.l.	5	47 151	56 580
Sum varige driftsmidler		4 761 337	13 658 853
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i tilknyttet selskap	4	5 000 000	5 000 000
Investeringer i aksjer og andeler	3	1 834 565	2 015 992
Andre langsiktige fordringer	11	9 841 224	9 503 013
Sum finansielle anleggsmidler		16 675 789	16 519 005
Sum anleggsmidler		23 780 950	30 392 638
 OMLØPSMIDLER			
Varer			
Beholdninger	10	1 199 984	1 030 732
Fordringer			
Kundefordringer		1 244 972	1 124 172
Andre kortsiktige fordringer		187 015	135 011
Sum fordringer		1 431 987	1 259 182
Investeringer			
Aksjefond, obligasjoner og andre verdipapirer	8	30 603 438	36 219 219
Bankinnskudd, kontanter o.l.			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	13	3 886 441	521 687
Sum omløpsmidler		37 121 850	39 030 821
 SUM EIENDELER		60 902 800	69 423 459

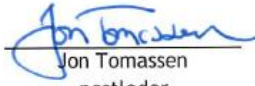
Stange Almenning

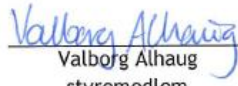
Balanse pr. 31.12.

EGENKAPITAL OG GJELD	Note	2018	2017
EGENKAPITAL			
Opptjent egenkapital			
Kulturfond	9	5 814 251	5 574 859
Eiendomsfond	9	52 634 958	52 126 113
Annen egenkapital	9	954 277	1 193 221
Sum egenkapital	9	59 403 485	58 894 193
GJELD			
Kortsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner	15	0	7 481 642
Leverandørgjeld		686 754	1 815 866
Skyldige offentlige avgifter	13	22 408	190 668
Annen kortsiktig gjeld		790 153	1 041 091
Sum kortsiktig gjeld		1 499 315	10 529 266
Sum gjeld		1 499 315	10 529 266
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		60 902 800	69 423 459

Vallset, 28.02.2019
Styret i Stange Almenning

Sverre Andreas Lang-Ree
styreleder

Jon Tomassen
nestleder

Valborg Alhaug
styremedlem

Ole Bjarne Enger
styremedlem

Lars Gudbrand Gløtvold
styremedlem

Gaute Nøkleholm
Allmenningsbestyrer

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Stange Almenning

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

2018

2017

KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER

Ordinært resultat før skattekostnad	3 933 363	8 096 244
Avskrivninger	900 272	876 138
Urealisert kurstap / gevinst verdipapirer	2 737 710	-2 568 690
Endring i beholdninger	-169 252	-192 732
Endring kundefordringer	-120 800	-60 928
Endringer i leverandørgjeld	-1 129 112	666 226
Endring i andre poster	-809 413	-2 549 076
Netto likv.endring fra virksomheten	5 342 768	4 267 181

KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER

Salg av eiendom	8 866 977	0
Investeringer i varige driftsmidler og skog	-3 954 516	-9 093 214
Gevinst ved salg verdipapirer	1 241 751	664 414
Opptak / nedbetaling av langsiktig gjeld	-7 481 642	7 481 642
Endring aksjefond/obligasjoner	1 817 749	-2 185 854
Netto likv.endring fra investeringer	490 319	-3 133 012

Utbetalte bruksrettsytelser

-2 468 332 -1 572 546

Netto endring i likvider gjennom året

3 364 755 -438 376

Kontanter og bankinnskudd 1/1

521 686 960 062

Kontanter og bankinnskudd 31/12

3 886 441 521 686

Årets endring

3 364 755 -438 376

NOTER

Noter 2018

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og NRS 8 - God regnskapsskikk for små foretak.

Driftsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres.

Skatt

Allmenning er i utgangspunktet ikke et eget skattesubjekt. Inntekter i allmenningen skal derfor som hovedregel beskattes på bruksberettigedes hånd ved at mottatt bruksrettsytelser er skattepliktige. Etter skatteloven § 2-2 første ledd bokstav h skal imidlertid allmenningskassen lignedes som eget skattesubjekt. Med allmenningskasse forstås de midler som er oppspart i virksomheten ved allmenningens drift og som er plassert i bank eller annen virksomhet (sidevirksomheter) utenom allmenningskassen. Denne virksomheten beskattes med 23 % av inntekt og 0,15 % på skatteliktig formue.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid. Avskrivningsperioden for fast eiendom anskaffet etter 2009 er dekomponert i en del som gjelder råbygget og en del som gjelder faste tekniske installasjoner. Varige driftsmidler nedskrives til gjenvinnbart beløp ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdi av fremtidige kontantstrømmer knyttet til eiendelen. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte aksjer bokføres til markedsverdi.

Varer

Tømmerlager er vurdert til påløpne driftskostnader. Andre lager er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

Pensjonsforpliktelser

Allmenningens pensjonsforpliktelser overfor nåværende ansatte er dekket ved en kollektiv pensjonsordning. Årets innbetalte pensjonspremie og innbetaling til pensjonspremfond er kostnadsført i resultatregnskapet.

Aksjer og andeler

Aksjer i tilknyttet selskap er bokført til anskaffelseskost. Mottatt utbytte er i disse tilfeller ført som utbytte under finansinntekter i utbetalingsåret.

Noter 2018

Note 2 Eierforhold

Allmenningene hadde pr 31.12.18 370 bruksberettigede.

Note 3 Aksjer og andeler i andre foretak m.v.

	Eierandel	Balanseførtverdi
Anleggsmidler		
Hedalm Holding AS	6,05%	1 307 815
Smart Carbon AS	10%	3 000
Andel i Mjøsen Skog AS		523 750
Sum		1 834 565

Hedalm Holding AS eier følgende datterselskap:
Hedalm Eiendom AS 100%

Aksjene i Hedalm Holding AS er nedskrevet med kr 184 427 i 2018.

Note 4 Datterselskap, tilknyttet selskap m.v

Stange Almenning har følgende investeringer i tilknyttet selskap som er regnskapsført etter kostmetoden:

	Forretningskontor	Eierandel/ stemmeandel	Anskaffelseskost
Lindstad AS	Romedal	50%	500 000
Lindstad KS	Romedal	45%	4 500 000
Sum			5 000 000

5 Varige driftsmidler

	Driftsplaner	Inventar driftsløsøre	Anlegg	Fast eiendom	Sum
Anskaffelseskost 01.01	369 165	94 298	6 959 499	11 037 952	18 460 914
Tilgang			833 777		833 777
Avgang/tilskudd				-8 866 977	-8 866 977
Anskaffelseskost 31.12	369 165	94 298	7 793 276	2 170 975	10 427 714
Akkumulerte avskrivninger 31.12	-225 341	-47 147	-4 017 151	-1 232 913	-5 522 553
Balanseført verdi pr 31.12	143 824	47 151	3 776 125	938 062	4 905 161
Årets avskrivninger	35 956	9 429	640 059	214 827	900 272
Levetid	10 år	10 år	10 år	10 år	

Noter 2018

Note 6 Lønnskostnader og ytelser, godtgjørelser til daglig leder, styret og revisor

Lønnskostnader	2018	2017
Lønninger	1 941 793	2 075 244
Arbeidsgiveravgift	283 533	303 885
Pensjonskostnader	-8 947	3 648
Andre ytelser	59 701	64 937
Sum	2 276 080	2 447 714

Selskapet har i 2018 sysselsatt 3,5 årsverk.

Pensjonsforpliktelser

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov og dekker innskuddspensjon for alle ansatte.

I tillegg er allmenningen tilknyttet AFP-ordningen. Dette omfatter 3 ansatte. Utover dette har allmenningen ingen pensjonsforpliktelser.

	2018	2017
Årets premie til kollektiv pensjonsordning	85 865	79 564
Herav dekket av premiefond	-85 865	-77 845
Inntrukket fra medlemmer	-32 371	-31 184
Kostnadsført premie til kollektiv pensjonsordning	-32 371	-29 465
Saldo på premiefond pr 31.12	416 736	499 258

Ytelser til ledende personer	Allmenningsbestyrer	Styret
Lønn	383 050	326 432
Pensjonskostnader	20 632	0
Annen godtgjørelse	5 308	0
Sum	408 990	326 432

Stange Almenning leier inn bestyrer fra Romedal Almenning. Stange Almenning er belastet med 42% av hans lønn.

Revisor

Kostnadsført revisjonshonorar for 2018 utgjør kr 36 000.

I tillegg kommer honorar for utarbeidelse av årsregnskap og ligningspapirer kr 16 500 og andre tjenester med kr 24 040.

Note 7 Andre Driftskostnader

I beløpet inngår kostnader for avvirkning tømmer (skogsentreprenører) med kr 5 301 038 (kr 4 415 019 i 2017).

Note 8 Finansinntekt, finanskostnad og verdipapirer

	2018	2017
Renter av bankinnskudd og andre renter	50 063	45 734
Kompensasjonsrente tømmerlager i skogen	18 631	27 451
Renter av pengeplasseringer	506 917	971 872
Beregnet rente fordring Hedalm Holding AS	27 589	134 448
Beregnet rente fordring salg Sørli	310 622	298 934
Sum renteinntekt	913 822	1 478 439
Realisert kursgevinst pengeplasseringer	1 241 751	664 414
Urealisert gevinst pengeplasseringer	0	2 625 761
Annen finansinntekt	3 922	0
Sum annen finansinntekt	1 245 673	3 290 176
Urealisert tap pengeplasseringer	-2 737 710	0
Sum rentekostnad	-251 714	-141 091
Beholdning av andeler i aksjefond/obligasjoner er vurdert til kursverdi pr 31.12 og består av følgende aksjeklasser:		
Pengemarked, rente og obligasjonsfond	8 589 557	9 833 850
Enkeltobligasjoner	4 375 707	4 652 956
Sum Rentebærende investeringer	12 965 264	14 486 806
Aksjefond	17 438 849	21 471 312
Hedgefond	0	0
Aksjer i eiendomsselskaper	199 325	261 101
Sum egenkapitalinvesteringer	17 638 174	21 732 413
Sum aksjefond, obligasjoner og andre verdipapirer	30 603 438	36 219 219
Anskaffelseskost på verdipapirene er MNOK 28,4		

Noter 2018

Note 9 Egenkapital

	31.12.2017	Årets endring	31.12.2018
Skogkulturfond	5 574 859	239 392	5 814 251
Eiendomsfond	52 126 113	508 845	52 634 958
Sum bunden egenkapital	57 700 972	748 237	58 449 209
Annen egenkapital	1 193 221	-238 944	954 277
Sum egenkapital	58 894 193	509 293	59 403 485

Årets endring Eiendomsfond:

Beregnet rente	2 551 745
Kjøp av skogeiendom, Holte Gård	-3 120 739
Feil disponering underdekning bruksrettsytelser 2016	1 077 839
Sum årets endring	508 845

Årets endring annen egenkapital:

Årets resultat andel til fri egenkapital	838 895
Feil disponering underdekning bruksrettsytelser 2016	-1 077 839
Sum årets endring	-238 944

Note 10 Beholdninger

	2018	2017
Hyttefelt	838 000	838 000
Tømmerlager	361 984	192 732
Sum	1 199 984	1 030 732

Note 11 Fordringer

	2018	2017
Fordringer med forfall senere enn ett år		
Hedalm Holding AS	1 586 296	1 558 707
Fordring kjøpesum Sørli	8 254 928	7 944 306
Sum	9 841 224	9 503 013

Lån til Hedalm Holding AS er renteberegnet med 1,77%

Allmenningen solgte i 2008 grunn på Sørli for kr 35 000 000. Ved inntektsføring ble det tatt hensyn til renteeffekten ved at deler av betalingen skjer over flere år. Fordring knyttet til dette salget er pr 31.12.2018 balanseført med kr 8 254 928 etter at det er tatt hensyn til renteeffekten ved at fordringen ligger frem i tid. Årets renteeffekt utgjør kr 310 622 og er inntektsført under renteinntekt i resultatregnskapet (se note 6).

Andre langsiktige fordringer består også av fordring på Hedalm Holding AS etter kapitalnedsettelse i 2012. Kapitalnedsettelsen hadde en avtalt nedbetalingstid på 6 år og hovedstol på fordringen er kr 2 721 917. Det er beregnet rente i 2018, men ikke betalt avdrag på fordringen i 2018. Restsaldo på fordringen er kr 1 586 296 pr 31.12.2018.

Noter 2018

Note 12 Skogavgiftskonto

		2018	2017
Planting	902 437		
Statsbidrag	0	902 437	1 087 852
Rydding - regulering - ungskogpleie	516 465		
Statsbidrag	-119 401	397 064	256 717
Markberedning	88 300		
Statsbidrag	-45 735	42 565	102 548
Gjødsling	618 198		
Statsbidrag	-247 279	370 919	155 280
Sommervedlikehold veg		1 377 268	1 202 376
Forsikringspremie skog		33 749	32 348
Sum forbruk		3 124 002	2 837 121
Avsatt til årets avvirkning		1 710 682	1 400 268
Tilført renter på skogfond		239 392	513 707
Årets forbruk		3 124 002	2 837 121
Årets endring godskrevet/belastet drift		-1 173 928	-923 146

Note 13 Bankinnskudd

Innestående midler på skattetrekkskonto (bundne midler) er på kr. 125 417.

Note 14 Skatt

	2018	2017
Årets skattekostnad fremkommer slik:		
Skatt på inntekt	0	0
Skatt på formue	0	0
Sum beregnet betalbar skatt	0	0
Endring i utsatt skatt	-2 165 000	718 000
For lite/mye avsatt tidligere år	0	0
Årets totale skattekostnad	-2 165 000	718 000
Grunnlag for beregning av utsatt skattefordel	-10 573 717	-150 453
Beregnet utsatt skattefordel 22%/23%	-2 326 000	-35 000

Alle midlertidige forskjeller kan utlignes, og dette er gjennomført i beregningen av utsatt skattefordel. Det er også tatt hensyn til allmenningens skatteforhold.

Noter 2018

Note 15 Pantstillelser og garantier

	31.12.2018	31.12.2017
Pantsikret gjeld, pantstillelser og garantier		
Kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	0	7 481 642
Sum	0	7 481 642
Regnskapsført verdi av pantsikrede eiendeler		
Faste eiendommer	0	8 866 977
Sum	0	8 866 977

AVDELINGSREGNSKAP

SKOGEN

Inntekter	2018	2017
Salg skur- og spesialtømmer	9 543 782	8 712 079
Salg massevirke og ved	5 847 918	4 105 447
Bonuser	1 715 980	1 637 289
Måleavgifter	-307 072	-288 695
Vegavgifter	391 674	351 756
Tilskudd	412 415	247 891
Andre inntekter	215 787	82 441
Sum inntekter	17 820 484	14 848 208

Kostnader		
Kostnader avvirkning	-6 170 450	-5 279 306
Kostnader skogkultur	-2 125 400	-1 819 524
Kostnader vegvedlikehold	-1 060 102	-1 042 759
Andre kostnader	-259 989	-123 627
Avskrivninger	-676 015	-651 882
Beholdningsendring tømmer		
Fordeling felleskostnader	-926 991	-908 740
Sum kostnader	-11 218 947	-9 825 838

Driftsresultat **6 601 537** **5 022 370**

UTMARK

Inntekter	2018	2017
Inntekter jakt	731 865	748 473
Inntekter fester	388 636	379 878
Innfestningsavgift hyttefelt		
Inntekter skogshusvære	697 203	682 841
Inntektsreduksjon	-36 750	-36 750
Andre inntekter	46 089	52 444
Sum inntekter	1 827 043	1 826 886

Kostnader		
Kostnader jakt	-187 201	-99 400
Drifts-/utbyggingskostnader hyttefelt		
Kostnader fester	-104 048	-31 715
Kostnader skogshusvære	-429 941	-650 535
Andre kostnader	-214 827	-214 827
Fordeling felleskostnader	-226 674	-222 211
Sum kostnader	-1 162 691	-1 218 688

Driftsresultat **664 352** **608 198**

ANNEN VIRKSOMHET

Inntekter	2018	2017
------------------	-------------	-------------

Salg eksterne tjenester	339 429	409 627
Inntekter fester	31 000	6 404
Andre inntekter eiendom	349 495	191 497
Sum inntekter	<u>719 924</u>	<u>607 528</u>

Kostnader

Kostnader eksterne tjenester	-286 581	-324 841
Andre kostnader eiendom	-504 143	-290 545
Fordeling felleskostnader	-541 395	-530 736
Sum kostnader	<u>-1 332 119</u>	<u>-1 146 122</u>

Driftsresultat **-612 195** **-538 594**

ADMINISTRASJON

Inntekter

Bidrag fra Romedal Almenning	482 546	475 965
Andre inntekter	0	0
Sum inntekter	<u>482 546</u>	<u>475 965</u>

Kostnader

Lønnskostnader	-815 953	-857 862
Styrehonorar og annen driftskostnad styret	-516 346	-501 303
Andel lønnskostnader Romedal Almenning	-1 884 482	-1 633 770
Kontorkostnader fellesadministrasjonen	-327 635	-472 631
Husleie	-94 163	-96 499
Driftskostnader egen administrasjon	-116 621	-124 307
Driftskostnader bruksrett	-125 494	-245 631
Fordeling felleskostnader	1 695 060	1 661 688
Sum kostnader	<u>-2 185 634</u>	<u>-2 270 315</u>

Driftsresultat **-1 703 088** **-1 794 350**

OPPSUMMERING

Inntekter

Skogen	17 820 484	14 848 208
Utmark	1 827 043	1 826 886
Annen virksomhet	719 924	607 528
Administrasjonen	482 546	475 965
Sum inntekter	<u>20 849 997</u>	<u>17 758 587</u>

Kostnader

Skogen	-11 218 947	-9 825 838
Utmark	-1 162 691	-1 218 688
Annen virksomhet	-1 332 119	-1 146 122
Administrasjon	-2 185 634	-2 270 315
Sum kostnader	<u>-15 899 391</u>	<u>-14 460 963</u>

Driftsresultat årets drift **4 950 606** **3 297 624**

Uavhengig revisors beretning

Til årsmøte i Stange Almanning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Stange Almennings årsregnskap.

Årsregnskapet består av: • Balanse per 31. desember 2018 • Resultatregnskap for 2018 • Kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2018 • Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	Etter vår mening: Er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av allmenningens finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
---	--

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av allmenningen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Styret og bestyrers ansvar for årsregnskapet

Styret og bestyrer (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til allmenningens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000

«Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av allmenningens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

BDO AS

Tom Erik Lehne
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)